

<http://hallofpeople.com/gr/>

Μισελ ντε Μονταίν

ΔΟΚΙΜΙΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ (απόσπασμα από την αρχή)

Τα συναισθήματα μας επεκτείνονται πέρα από εμάς

Εκείνοι που κατηγορούν τους ανθρώπους ότι τρέχουν διαρκώς πίσω από τα μελλούμενα και μας διδάσκουν να πιανόμαστε από τα καλά του παρόντος και να βολευόμαστε με αυτά, αφού δεν υπάρχει τρόπος να αδράξουμε όσα πρόκειται να συμβούν, πολύ λιγότερο μάλιστα από ότι μπορούμε να κάνουμε με όσα έχουν ήδη συμβεί, εκφράζουν το κοινότερο ανθρώπινο σφάλμα, αν τολμούν να αποκαλέσουν σφάλμα εκείνο στο οποίο η ίδια η φύση μας κατευθύνει προς εξυπηρέτηση της συνέχισης του έργου της, αποτυπώνοντας μέσα μας, όπως τόσα άλλα, αυτή την λαθεμένη έννοια, ζηλότυπη για τις πράξεις μας περισσότερο παρά για τις γνώσεις μας. Δεν είμαστε ποτέ στο χώρο μας, είμαστε πάντα πιο πέρα. Ο φόβος, η επιθυμία, η προσδοκία μας τινάζουν προς το μέλλον και μας υφαρπάζουν την αίσθηση και την θεώρηση αυτού που υπάρχει, για να μας απασχολήσουν με εκείνο που θα υπάρχει, ακόμη και όταν δεν θα υπάρχουμε πια.

«Ταλαίπωρη είναι η ψυχή που αγωνιά για το μέλλον».

Ετούτο το σπουδαίο παράγγελμα αναφέρεται συχνά στον Πλάτωνα: «πράτειν σπουδαίο και γνώναι τα τε αυτού και ευατόν». Καθένα από τα μέρη αυτής της φράσης καλύπτει γενικά το χρέος μας στο σύνολό του, και με όμοιο τρόπο καλύπτει το ένα σκέλος καλύπτει το άλλο. Εκείνος που θα καλείτο να πράξει, θα έβλεπε ότι το πρώτο του μάθημα είναι τι γνωρίζει ο ίδιος και τι του ταιριάζει. Και όποιος γνωρίζει τον εαυτό του, δεν παίρνει πια τις ξένες πράξεις για δικές του, αγαπάει τον εαυτό του και τον καλλιεργεί πριν από όλα. Αρνείται τις επιπόλαιες ενασχολήσεις, καθώς και τις άχρηστες σκέψεις και σχεδιάσεις. Όπως η τρέλα που, όταν της χορηγήσουμε ό,τι επιθυμεί, δεν θα είναι ωστόσο ευχαριστημένη, έτσι η σωφροσύνη είναι ικανοποιημένη από το παρόν και ποτέ δεν δυσαρεστείται από τον εαυτό της...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ (απόσπασμα από την αρχή)

Η γεύση των καλών και των κακών εξαρτάται κατά κύριο λόγο από τη γνώμη που έχουμε για αυτά.

Οι άνθρωποι (λέει ένα αρχαίο ελληνικό ρητό) ταραζονται από τις δοξασίες τους περί των πραγμάτων και όχι από τα πράγματα καθαυτά. Θα είχε κερδηθεί μια μεγάλη υπόθεση για την ανακούφιση της ανθρώπινης μοίρας μας, αν γινόταν να αποδειχθεί πως αυτή η πρόταση αληθεύει σε κάθε περίπτωση. Γιατί αν τα κακά δεν έχουν άλλη είσοδο για να μπουν μέσα μας παρά από την νόησή μας, φαίνεται πως είναι στο χέρι μας να τα περιφρονήσουμε ή να τα στρέψουμε στο καλό. Αν τα πράγματα παραδίνονται στην εξουσία μας γιατί λοιπόν να μην τα ρυθμίσουμε ή να τα τακτοποιήσουμε προς όφελός μας; Αν ότι αποκαλούμε κακό και βάσανο δεν είναι τέτοιο, αν αντιθέτως η φαντασία μας απλώς και μόνο τους προσδίδει αυτή την ιδιότητα, σε μας έγκειται να την αλλάξουμε. Και έχοντας αυτή την επιλογή, είμαστε ανεξήγητα ανισόρροποι -εφόσον κανείς δεν μας υποχρεώνει- να διαλέγουμε εκείνο που μας είναι πιο ενοχλητικό και να δίνουμε πικρή και δυσάρεστη γεύση στις αρρώστιες, στην ανέχεια και την καταφρόνια, αν μπορούμε να τους δώσουμε ευχάριστη γεύση, και αν καθώς η τύχη μας προσφέρει μόνο και μόνο το υλικό, σε μας εναπόκειται να του δώσουμε την μορφή. Ας δούμε λοιπόν αν μπορεί να υποστηριχτεί η εξής άποψη, δηλαδή πως αυτό που

ονομάζουμε κακό δεν είναι κακό καθαυτό ή -τουλάχιστον ό,τι κι αν είναι- πως από μας εξαρτάται να του δώσουμε άλλη γεύση και άλλη όψη, (πράγμα που είναι ένα και το αυτό).

Αν η πρωταρχική ουσία των πραγμάτων που φοβόμαστε είχε την δυνατότητα να βρίσκει εφ'εαυτής κατάλυμα μέσα μας, θα έβρισκε κατάλυμα όμοιο και ίδιο σε όλους μας γιατί οι άνθρωποι είναι όλοι ένα πράγμα και είναι προικισμένοι, άλλοι περισσότερο και άλλοι λιγότερο με τα ίδια εργαλεία και όργανα για να σκέφτονται και να κρίνουν. Όμως η ποικιλία γνώμων που έχουμε γι' αυτά τα πράγματα αποδεικνύει ξεκάθαρα ότι δεν μπαίνουν μέσα μας παρά μετά από συμβιβασμούς: ένας ίσως τα έχει μέσα του στην πραγματική τους ουσία, χίλιοι άλλοι όμως τους κολλούν νέα και αντίθετης υφής ουσία...

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΙΚΟΣΤΟ ΠΡΩΤΟ (απόσπασμα από την αρχή)

Περί της δύναμης της φαντασίας

«Ισχυρή φαντασία, γεγονότα γεννάει» λένε οι μορφωμένοι. Είμαι από αυτούς που επηρεάζονται εντονότατα από την φαντασία. Καθένας νιώθει τον αντίκτυπο της, ορισμένοι όμως πέφτουν ξεροί. Το αποτύπωμά της με διαπερνάει. Και το τέχνασμα μου είναι να της ξεφεύγω, όχι να της αντιστέκομαι. Θα μπορούσα να ζήσω μόνο με την παρουσία προσώπων υγιών και χαρούμενων. Η θέα της αγωνίας των άλλων με κάνει να αγωνιώ κυριολεκτικά και το συναίσθημά μου καταχράστηκε συχνά το συναίσθημα κάποιου τρίτου. Εκείνος που βήχει ασταμάτητα ερεθίζει τους πνεύμονές μου και το λαρύγγι μου. Επισκέπτομαι λιγότερο πρόθυμα τους αρρώστους τους οποίους η υποχρέωση μου επιβάλλει παρά εκείνους που αποσπούν λιγότερο την προσοχή μου και με απασχολούν ελάχιστα. Κολλάω την αρρώστια που μελετώ και την κουβαλάω μέσα μου. Δεν βρίσκω περίεργο ότι η φαντασία φέρνει θέρμες και θάνατο σε όσους την αφήνουν ανεξέλεγκτη και την ενθαρρύνουν. Ο Σίμων Θωμάς ήταν σπουδαίος γιατρός στα χρόνια του. Θυμάμαι ότι όταν με συνάντησε μια μέρα στον σπίτι ενός πλούσιου άρρωστου γέρου, με τον οποίο κουβέντιαζε τρόπους θεραπείας του, του είπε ότι ένας τρόπος θα ήταν να μου δώσει την ευκαιρία να βρω αρεστή την συντροφιά του, ώστε καρφώνοντας το βλέμμα του στην φρεσκάδα του προσώπου μου, και συγκεντρώνοντας τη σκέψη του στην ευεξία και ρώμη που ξεχείλιζαν από τα νιάτα μου, να γεμίσει όλες τις αισθήσεις του από την δική μου ανθρωπότητα, γεγονός που θα προκαλούσε βελτίωση της κατάστασης της υγείας του...